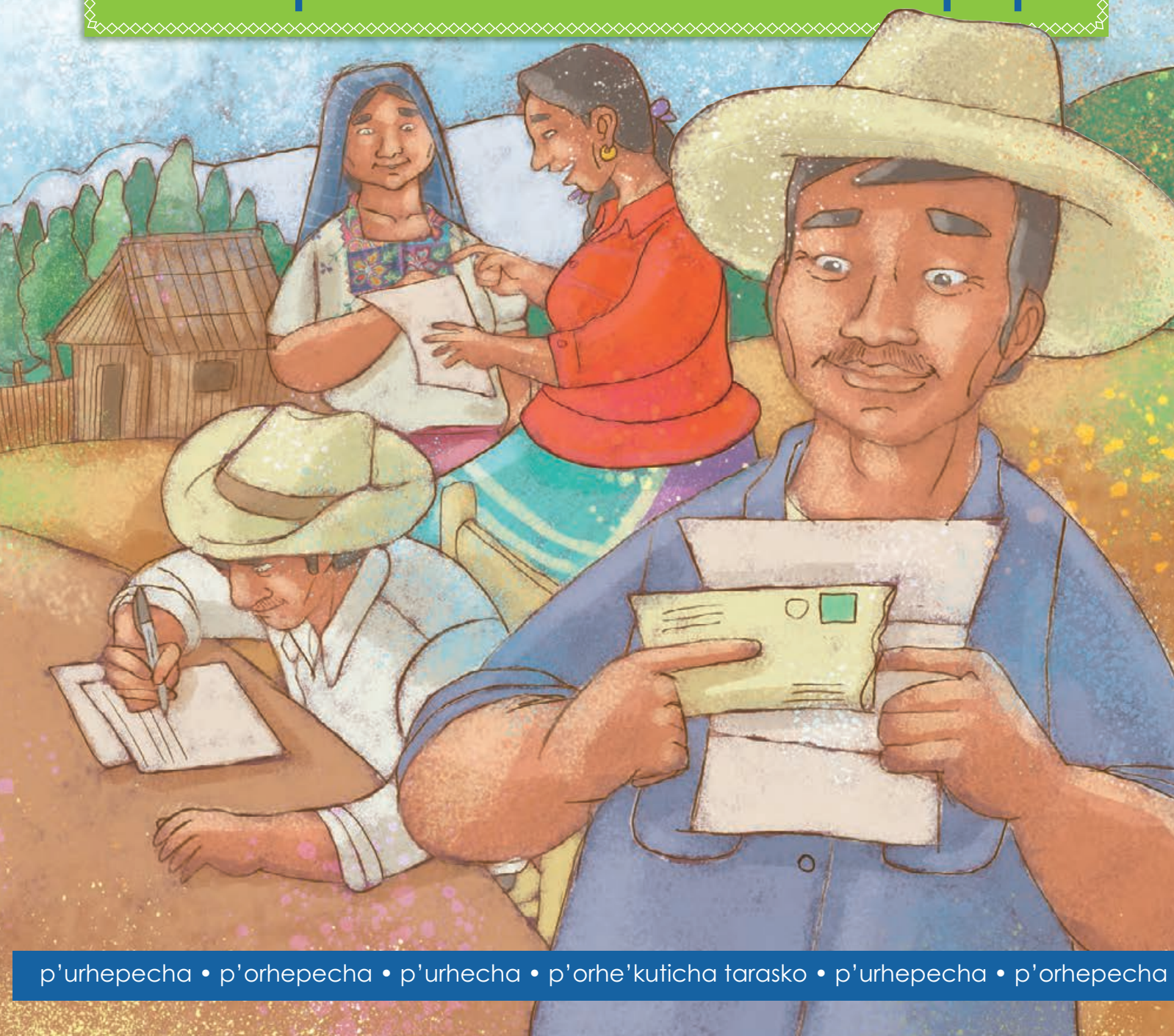

Escribo mi lengua. P'urhepecha

Karani juchāri uantākua. P'urhe jimpó

Créditos a la presente edición

Coordinación académica
Sara Elena Mendoza Ortega
Elisa Vivas Zúñiga
Judith Cárdenas Campos
Ana Lilia Rodríguez Lucas

Compilación
Ana Lilia Rodríguez Lucas
Angélica Silva Aguilar

Asesoría técnica
Adán Xicohténcatl Elizaga

Revisión a la escritura en lengua p'urhépecha
Ana Lilia Rodríguez Lucas
Angélica Silva Aguilar

Revisión técnica
Liv Kony Vergara Romani

Coordinación gráfica y cuidado de la edición
Greta Sánchez Muñoz
Adriana Barraza Hernández

Seguimiento al diseño
Ricardo Figueroa Cisneros
Jorge Alberto Nava Rodríguez

Supervisión editorial
Marlik Mariaud Ricárdez

Revisión editorial
Hugo Fernández Alonso
Cynthia Ruiz García
Ruth González Balvanera
José Agustín Escamilla Viveros

Diseño de interiores
Mariana Ramos Rodríguez

Diseño de portada
Guadalupe Pacheco Marcos

Diagramación
José Damián Castro Calixto
Norma García Manzano

Ilustración de portada
Israel Ramírez Sánchez

Escribo mi lengua. P'urhépecha. MIBES 7. Vocabulario. D. R. 2011 ©Instituto Nacional para la Educación de los Adultos, INEA. Francisco Márquez 160, Col. Condesa, México, D.F., C.P. 06140.

Esta obra es propiedad intelectual de sus autoras, y los derechos de publicación han sido legalmente transferidos al INEA. Prohibida su reproducción parcial o total por cualquier medio, sin autorización escrita de su legítimo titular de derechos.

ISBN *Modelo Educación para la Vida y el Trabajo*. Obra completa: 970-23-0274-9
ISBN *MEVyT Indígena Bilingüe con Español como Segunda Lengua*: 970-23-0500-4
ISBN *Escribo mi lengua. P'urhépecha. MIBES 7. Vocabulario*: 978-607-710-080-5

Impreso en México

Exérrpirakua

I Takukukata sapichu ukata jarhasti p'urhe jimpó ísi jimpó uetarhisinti uantantani enkaksi karaka eratsistiksi karani ka uantani ampé énka mitinhaka ka urakurhi'ka juchári uantakuarhu, no ísi kaskukurhisinti eska turisi, jimpoka juchári uantakua jatsiasti uani uemukua énka no ma ampe'ku uanta'ka.

Esperamos que el Vocabulario te sea de utilidad, asimismo ayude a enriquecer tu vocabulario, y que lo puedas mejorar compartiendo otras variantes que conozcas con tus compañeros del Círculo de estudio.

A - a

Akúa Jorhératarantskua

Jintésti ma úrakua
énka marhúaka akuá
jorhératarantani ka xanarasinti
ch'piri jimpó.

*Rosa junkuásti k'arhimapunkuani
anche Koreni ka jorhérantasti
t'átsini ka echuskuta, akúa
jorhératarantskuarhu.*

Anáxuritarakua

Jintésti úrakua ma énka
marhúaka arhukuani
eratsikuechani, o enkaksi
k'amakuka úni ma uantákua
antakuti o k'amatani karani ma
karákata.

*Salvadori karakata arhintaxati ka
énka exéaka ma anáxurhitarakua
mintsítasinti ka ménteru arhintani.
Ánchekorhekua.*

Ánchikurhikua

Jintésti sontku uni ma ampá.

*Javieri sontsku karántaxati
mokuntskua énka juch'ka
anche kurhita takukukatarhu.*

Arhíntani

Jintésti exéani karáarakuechani
énka karákata jaka,
ka ísi kurhánkuntani
eiamperakuechani ampé
énka arhintani jauaka ma
karakatarhu.

*Felipe takukukata arhintaxati ka
sési kurhankuntaxati eiamperata.*

Arhinchakua

Jintésti énka k'uiripuecha
uantáni jarhaka matéru
k'uirípueri sési o no sési.

Cristina xáni sési júkati uanénkua.

Arhikueka'ka

Jintésti eiámperakua énka
arhikueka'ka ma uantákua sési
uantáparini ka sánku ampé ka
ísi úni sési kurhankuntani.

*Samueli jirínantaxati ma uantákua
takukukata uantákuecherirhu
jimpoka no mitésti ampé énka
arhikueka'ka ma uantákua.*

Arhintsti

Jintésti k'uiripu ma énka
menku arhíntani karha'ka
takukukatechani o
materu ampé.

*Mateo arhintstisti jimpoka menku
takukukatechani jarhásinka
arhiantani.*

Arhintskua jirínantspari

Jintésti arhintskua jirínantspari
ka erókurhikua jintésti eskaksi
jatsíaka janaskakua ampé énka
uekani jaka uantántani ka isitsini
jarhóatani ka juchá ísi úni ma
arhintskua kurhánkuntsparini.

*Danieli eiánkuxati p'ichpirinpani
ampé énka uántantaka
takukukata énka arhintaka.*

Arhintskua jiréjiresi erákukata

Jintésti énka arhintsti énka
arhíntani jarha'ka erákuaka
marú ampé karakatarhu énka
exé'ka eska marhúakuaka o
jukáparhaka.

*Santiago arhintaxati takukukatani
ka énka exéaka ima énka
marhúakuaka kuirúchukusinti o
karásinti.*

Arhintskua kurhánkusparini

Jintésti énka arhintsti
kurhánkuntaka ampé énka
arhintaka ka exéntaka ampákiti
eíámperakua karakatarhu o
takukukatarhu ka ampé énka
marhúakuaka.

*Migueli kanikua tsinchintasti
takukukata arhíntani ka no
uékasinti eska ma uantápaka.*

Arhintskua kurhánkuntaparini

Jintésti arhintskua énka
sési p'ikuárheraparini
arhintaka, iri erókurhikua
jintésti kurhánkuntani ka úni
uantántani ampé énka
karakata jaka.

*Lupita takukukata k'amátasti
arhíntani ka sési kurhánkukuntasti
jimpoka jorhéntperakuarhu sési
uantántasti uantákuempecha
jimpó.*

Arhintskua erátseparini

Jintésti énka arhintsti
iátsi'takuarhu arhintaka jimpoka
uétarhisinka sési kurhánkuntani
ka erátsini ampé énka arhintani
jauaka.

*Carlosi arhintaxati ma
takukukata ka karápasinti imeri
uantákuecha jimpó ampé énka
kurhánkukuntaka.*

Arhitaspirakuecha

Jintésti ma arhitaspirakua
karákata o uantaparini enkakini
uaka jarhoatani na enkari úaka
úni o urani ma ampé.

*Tata Samueli arhintaxati
arhitaspirakuechani
jimpoka no úxati úrani akua
jorhératarantskua.*

Arhúkukata

Jintésti enka marhuaka arhúkuni
ma takukukatani ka arhukuani
uenakuechani ka isiksi míteni
nání énka kamáruhuaka ma
arhukukata.

*Julio mókuntati
k'urhamarpiratechani énka
jurhá'ka tsimáni arhúkukatarhu.*

Ásperakuecha

Jintésti uaniku ientakuecha o
asperakuecha énka juka'ka
akuécharhu ka ísi santeru sési
áspeni ma akua.

*María arhiparhakuntaxati ma
sutúpu sapíchu énka itsí enántiri
úntaka ka isi míteni ampé
ásperakuecha júkaski.*

CH - ch

Chuxápakuecha

Jintésti karákata énka jurha'ka
chuxapakuecha ka ma k'uiripu
úni arhintani ka ísi chuxápani
úni ma ampé ka sési játsirani.

*Ernestu uraxati chuxápakuechani
jimpoka untaxati ma uantákua
p'ikutarakuani.*

E - e

Eránarhikua

Jintésti ma takukukata enka menku xarharani jara'ka, juásinti mámaru jasi eiamperakua, ka p'ítakatechani jintésti karákata karáricheri.

Bertha ménku tsínchintasti erátini ma eránarhikua.

Erátsekua

Jintésti janaskakuecha enka ma k'uiripu jatsiaka.

Tata Ramiru erátsixati eska sóntku janíaka.

Erátсени

Jintésti énka ma k'uirípu sesimintu erátseaka úni ma ámpe ka sési petakuni.

Tata Antonio kánikua erátsesti na énka jintéka interi irékua.

Erátsikuecha

Jintesti erátsini untani ma ampé.

Elvia eratsixati untani sesi jasi ma p'urhechi.

Erátsentskata

Erátsini o úni ma ampé jintesti ma karákata énka unaka uenani ka ísi chuxapani ka sési úni ma áchikurhikua.

Maribel karáxati arátsentskata ka ísi sési intspeni jorhénakua jorhéntperakuarhu.

Erátsekua énka santéru marhua'ka

Jintésti erátsekua énka santéru marhua'ka ma karakatarhu ka énka uantántani jarha'ka sáneru juk'aparhakueri ampé.

Alfonso arhintaxati ma karákata ka kuiruchukuti erátsekua énka santéru marhua'ka.

Erátsekua énka marhúa'ka

Karákateri erátsekua Jintésti énka santéru marhua'ka.

Salu jirínantaxati karakatarhu erátsekua énka marhua'ka ka kuirúchukusinti.

Erátsekua énka no káni marhúa'ka

Jintésti erátsekua énka jurha'ka karakatarhu ka no kani marhuasinti.

Gonzalo arhintaxati karákata ka erátsikuecha en no kani marúa'ka no k'uirúchukuasinti.

Erókurhikua

Jintésti ampé enka k'uiripu erókurhiaka eska sési ueraka énka uaka ma ampé.

Erokurhikua Andresiri jintesti eska jorhenkurhiricha k'amakuaka jorhenkurhikuani.

Etsákupani

Jintésti énka ma k'uiripu nira'ka etsákupani xanarisi eiámperakua o matéru ampé.

Tata Nacho niráxati etsákupani xanarisi ma eiámperata eska chúrikua atáranantaka máskuta kópikuarhu.

I - i

Ióarhi'perakua/p'íta'kurhikua

Jintésti ma siránta karákata o uantáparini énka ma k'uiripu u'ka marhuatani ka ísi uni ióarhini o p'íta'kurhini ma tánkurhikuarhu o materu nani materu k'uiripuni.

Tata Armandu niráxati jurámukuarhu jimpoka axaminaska ma p'itákurhikua o iórhi'perakua.

Itsí ampánari

Jintésti itsí énka no ma ampé k'arhátsinta jukáka ka menku xáni ampánarhini.

Javieri niráxati juátarhu ka pakurhixati itsí ampánari.

J - j

Jakáncurikua míncurhikuecheri

Jintésti énka ma k'uripu u'ka arhini eska imérisinka ma urakua o ma manakurhiri ka icha urakurhisinti ka noteru urani arhikurhikua k'uiripueri.

Juchitisti tekéchu énka pakuarhu.

Janánarhikua

Jintésti énka k'uiripuecha kanikua sési janánarhi'ka matéruichani sési uantapani.

Jí kaníkua janánarhisinka tatítechani jimposini sési uantápaka.

Janíkua kárumikuecha

Jintésti úkata tsirériri, itsí ka tékua jukasinti niníranasinti ch'piri jatákuarhu.

Píakurhiska ma janíkua kárumikua jimpokani kánikua k'arhimaxapka.

Jáxekua

Jintésti na éнка jáxeka ma k'uiripu o ma úkata ka isiksi úni uantántani.

Ík'amókua kánikua sési jáxesti jimpoka sési uparhaska tsitsíkicha ni.

Jorhéntasintirini

Jintésti éнка ma k'uiripu jorhéntaka úni ma ampé máteru k'uiripuni.

Tatá Arturo jorhéntasinti arhíntani ka karani p'urhe jimpó.

Jukáparakua

Jintésti éнка ma ampé sési exénaka o uékanani ka jukaparhakua jatsikuni.

Inte takukukata kaníkua jukáparhasti jimpokari p'ichpiri intsíkurhiska o intsípeni.

Jurhimpetku

Jurhimpikua éнка u'ka ma manakurhini na jatini éнка ma uékaka.

Ernestu karantasti ma jurhimpekua ka jimi isi xanarasti.

K - k

Kararakua kératicha

Kararakua k'eri ka ménteruini jáxini, í úrakurhisinti énka uénani jámaka karani ka énka ma anáxurhitarakua juáka, énka karáka arhikurhikua k'uiripuecheri, iretecheri ka marutiru isi.

Rosanski jorhéntaxati eska arhikurhikua ka jakankurhikua k'uiripueri énani jamani karakurhisinka k'éрати kararakuechani jimpó.

Karantskua karákatecha

Jintésti énka ma k'uiripu arhintaka ma karakata ka sési kurhankukuntani ka tátsikua jantiaku karani materu karákata.

Betu arhintati ma uantákua uénekua ka tátsikua karántasti materu uantákua uénekua.

Kararakuecha

Jintésti úani kusumikuecha énka xarhátaka uémukuechani k'uirípueri ka enkaksi kuntantaka ukurhintasintiksi uantákua.

Nanáka sápichu karáxati kararakuechani takukukatemparhu.

Kamaperakua

Jintésti ma xarhátakua tsípikurhita énka sési ampé ma úaka k'uiripu o énka uexurhini antakutaka ka k'uiripuecha kamapakusinti.

Esperanza antápisti uiríani ka iáminta marku kumánchikuarhu anápuicha ka p'ichipiricha kamapakusti.

Kuatápemuni

Uantámintu uéntani arhini ma uantákua énka no uaka uémuni, ka ísi kuatápemuni.

Mími uantamintu uéntaxati arhíntani ka ísi sési kuatápemuni.

Kuatápemuni arhíntani

Jintésti énka ma k'uiripu kánikua sési arhintaka jimpoka kuatápemuskia.

Ernestu kánikua sési arhintasinti jimpoka sési kuatápemuskia.

Kuirútsekata

Jintésti kuirútsekata enkaksi marhuataka ma karakatarhu ka ísi úni kuntantani ma uantákua p'ítakata jinkoni.

Rodrigu kúntantaxati ma kuirútsikata jimpo p'itákatechani arhikurhikuempecha jinkoni.

Kuirúrhukua

Jintésti úrakua ma énka menku jurha'ka karakatecharhu ka istu usinti ústantani ma uantákua antákuti.

Karáxaka ma uantákua antakuti ka jatsíkusinka kuirúrhukua.

Kuirúnarhikua

Jintésti arhikurhikua énka ma k'uirípu jatsíkuka énka k'amátaka karani ma karákata. Kuirúnarhikua jimpó mítesinti eska imerisinka kuirúnarhikua.

Pakuska ma karákata jurámutini ka imarini jatsíkuchini imeri kuirúnarhikua.

Kuntántani

Jintésti k'uiripuechani o úrakuechani kuntántani.

Julio kúntantati pitákatani arhikurhikuempa jinkóni.

Kurha'kurhikua

Jintésti ma siránta karákata
énka marhúataka ma k'uiripu ka
ísi úni kurhá'pekurhini ma ampé.

*Tatá Jacintu karáxati ma
kurhá'kurhikua ka ísi pani
jurámukuarhu.*

Kurhánkuntapari

Jintésti énka ma k'uirípu
arhíntani jaúaka o úni
jarhani ma ampé ka ísi sési
kurhánkuntani eiámperakua.

*María kurhánkuntaparini
arhintaxati ma uantánskua.*

Kurhánkuntaskire

Jintésti énka ma k'uirípu sési
kurhánkuntaka ma arhintskua
takukukatarhu anapu o ma
eiámperata.

*K'urhámarhi tatákani
kurhánkuntaski arhintskuani.*

Kusumikurikata

Jintésti ma kusumikurikata énka
no u'ka uémukurhini énka no
pámpiaka ma arhimukurhikata.

*María karáxati iáminta
kusumikurhikatechani.*

K'eri k'uanikuticha

Jintésti k'uiripuecha énka
jántspikuka ma k'éri echérini ka
xunapitiksi xukuparhasinti.

*K'éri k'uanikuticha uanópiati
pauáni.*

K'uani'kanta

Jintésti já'ki énka jaka
k'uani'kantarhu ka santiru
marhuasinti úni ampé.

*K'uani'kanta jimpó jupíkasinka
tsúntsuni.*

K'urhámarperatarakuecha

Jintésti úrakuecha énka
marúaka maru karákatecharhu
ka ísi úni uemuni énka uaka ma
k'urhámarpirata.

*Mariana karáxati
k'urhámarpiratechani
ka jatsíkusinti
k'urhámarpiratarakuechani.*

Kuxariti

Jintésti énka jimpó uaka
ma mitintani kuiripuni énka
marikueka o uarhiti.

M - m

Ma ekuátsi

Jintésti ma miiúkua enkaksi
uraka ka isiksi úni kuentuni
ma ampé.

*Tatá Camilu eránkuaxati ma
ekuátsi karíchichani.*

Mítentani

Exéni sési ka ísi miteni o
mínarhikuni sési ampé ka úni
mó'takuni énka no sési jauaka.

Mítintaxaka jucheti k'uanintikua.

Mititaranskua

Jintésti énka u'ka juani
eiámperakua énka xani
jukaparhak'a ka naxani énka
jatak'a.

*Nana Rosa arhiparhakuntaxati
itsi terini ka ísi miteni ampé énka
jukaparhaka.*

N - n

Ná éнка úkurhipka

Jintésti exéni na éнка úkata jaka ampé éнка jukáka ka na éнка jáxika iamínta, éнка xarháraka o janáskakua.

Nanáta k'éri uantántasinti na éнка úkurhika tióso juchíti irétarhu anapu.

Ná jatini éнка karánaka

Jintésti miiúkua jurhítikueri ka uexurhiniri éнка jurha'ka kani éнка karánaka maru karákatecha.

Íuantákua uénikua karánasti ma ekuatsi iúmu jurhítikua diciembre 2009 jimpó.

Nani éнка uéraka

Jintésti ma karákata éнка jurhaka arhikurhikua náni éнка uéraka.

Íkarákata jini uérasti Guadalajara.

Niatatarakua

Jintésti enkari uaka arhini ampé éнка úni jauaka ma k'uiripu o manakurhiri.

Petu t'irexati churhipu ka k'urhunta jinkoni.

No sési úkata

Jintésti éнка no sési úkata jarha'ka ma ampé ka no patsáni chúxapakuechani ka ísi sési chúxapani.

Salvadori uxati ma uantákua siránta uénekua no sési úkata jimpoka p'ichpirini ma axákuaka.

P - p

P'ikuárherakua

Jintésti erókurhikua o uékakua éнка ma uékaparini jatsíka ma ampé.

Jí kánikua p'ikuárherasinka piáni ma xanchákini.

P'ikuárherani

Jintésti éнка ma k'uirípu p'ikuárhera'ka chéni éнка ampé ma k'uinchikua jukuani jarha'ka.

Tatá Santiagu uantántaxapti eska ima p'ikuárherasinka eska no sési ampé ukúrhiaka í k'uínchikua jimpó.

P'itákata

Jintésti ma xarhárakua éнка u'ka úkurhini máteru p'itakatarhu ini erátaparini.

Nana Salu exéxati ma sési jasi p'itákata tatsúnarhikueri.

T - t

Takukukata sápichu tsímani jasi uantákuecheri

Jintésti siránta takúrakata
ka jimíni karákata jurhásinti
uantákuecha ka ampé
enkaksi arhikue'ka tsimani jasi
uantakuecha jimpó.

*Takukukata sápichu tsímani jasi
uantákuecheri jirínantaxaka ampé
arhikuekasini maru uantákuecha.*

Tánkurhikua

Jintésti énka uani k'uiripuecha
tánkurhi'ka ka isiksi úni
uantónskurhini ma uantaniata o
materu ampé.

*Niráxaka tsina'perakuarhu
jimpoka jauaka ma tánkurhikua.*

Témpeni

Jintésti ma miiúkua énka
marhua'ka ka jucha úni kuentuni
ma ampé.

Felipa piásti témpeni jimpó t'atsíni.

Témpeni iúmu

Jintésti ma miiúkua énka
marhu'ka ka jucha úni kuentunio
ma ampé.

*Tatá Demetrio imeri echérirhu
ikárasti tempéni iúmu
kupántechani.*

U - u

Uántakua antankuti

Uántakua o uanikua
auntakuecha enkaksi jimpó u'ka
uantantani ma eratsikua.

*Laura kar'axati uanikua uantakua
antankuti jimpoka intspintati
jurhentperakuarhu.*

Uixumutakakua

Jintesti ma urakua énka mara'ka
ka isiksi úni i jimpó uixurhiani
sínichani.

*Martha k'amachasti t'iréni ka
ka jupamuntaxati sinichani
uixumutarakua jimpó.*

Uántakua etsákutarakua

Jintésti enka kústakua ampé
jatsíkuantani jarha'ka,
eíanperakua ampé arhini énka
ukorheni jarha'ka iretecharhu,
ka máteru ampé, í jintésti énka
iámentuecha kurhánkuaka.

*Nana Sara mántani paúani
kurhánkusinti uántakua
etsákutarakua Cherani anápu.*

Uantánskata

Jintésti uantánskata ampé énka
úkurhikia.

*Nana Alicia karáxati ma
uantáskata.*

Uantámentu

Jintésti uantámintu uéntani úni ampé énka jorhénkurhikia ka ísi no miríkurhintani.

Robertu uantámintu uéntaxati karani miúkuechani ka ísi no miríkurhintani.

Uantánuntskua

Jintésti énka ma úaka uantánukurhintani ma k'uirípueri uantákua o karákata jimpó.

Jí karáska ma uantákua uénhikua ka no jatsíkuska uantánuskua.

Uántakua siránta uénekua

Intésti ma karákata énka axákuaka máteru k'uirípuni ka ísi úni eiánkuni ma ampé.

Karáxaka ma uantákua uénhikua ka ísi axákuni tátini énka parhikuti jámani jaka.

Úati no sési ampé úkoreni

Jintésti énka ampé no sési úkorheaka xanáru o kumáanchikuarhu ka ma k'uiripuni atani.

Enkari kurhíkani jauaka parhánkuarhu exé éska no antátakueraka tumpí sápicu jimpoka úati no sési ampé úkurhini.

Uántakua juraku'kua

Jintésti eiámperakua uántakua o karakata jimpó enkari uaka jura'kukuni o axakuni ma k'uiripuni.

Niráska jirínantani pichpiri Alejandrini ka no exéntaska karakuska ma uantákua jurákukua.

Uantáperatecha

Jintésti uantáperatecha énka
ma k'uirípu u'ka axákuni
máteru k'uirípuni karákata o
uantáparini.

*Uantáperata axákuaska marku
k'umánchikuarhu anápuechani
uantákua etsákutarakua jimpó.*

Uénakua

Jintésti uantákua o uantákua
antákuti énka marhúaka
jatsíkuni arhikurekua o uénakua
ma karakatani o énka ampé
sáneru marhu'ka.

*Karáxaka ma uantánskua ka
kuerátaxati uénakua.*

Uantakua uémukua

Jintésti énka ma k'uirípu u'ka
uémunu uantákuechani ka úni
uantónskurhini máteruicha
jinkóni ka icha úsinti karákurhini.

Uémukutarantskuecha

Jintésti kúnkurhikua
uantákuecheri énka arhikuekaka
ma ampé.

*Karáxaka maru
uémukutarantskuechani.*

Uinátsitakua

Jintésti ma kuirútakua sápicu
énka arhimukurhekatarhu
juka'tsika ka jímini uétarhisinti
sáneru uinámuni.

*Í karakata enkani Arhintani
jaka uánikua uinátsitarakuecha
kuerátasti.*

Úntani

Jintésti énka ma k'uirípu úntaka
ma akuá ampé o úntani ma
ampé énka notéru marhúaka.

*Tata Agustini úntaxati
mótsitarakuani énka no jiaka
xanárani.*

Únasti Méxicu

Jintésti énka ampé ma ixú únaka
juchari k'éri irétarhu Méxicu.

*Piáskani ma sunúnta ka ixú únasti
Méxicu.*

Úrakuecha

Jintésti kúnkurhikua úrakuecheri
énka ma k'uirípu marhúataka ka
ísi úni ánychikurhini.

*Úaka ma kumánchikua ka
uéntarhinchaka úrakuechani.*

Úrakua

Jintésti úrakua ma énka
máruaka jatsírani ma ampé.

*Úrakuarhu jatsíraka t'atsíni ka ísi
patsáni.*

Urháni

Jintésti ma urháni énka
jurhímpinarhika ka marhúasinti
jatsírani ampé o exérpitarani.

*Urhánirhu jatsíraska
ámanenchakua enkani piáka
kópikuarhu.*

S - S

Síni jupamutarankua

Jintésti ma tsirerini jasi énka ietakata jaka uánekua ampé jinkoni ka isi uni juprarhiani sínichani.

Esperanza nirasti piani mas ini jupamutarankua jimpoka noteru ampé jatsiska ka uekaxati jupamuntani.

Siránta arhitaspiri

Jintesti karákata ma enkakini arhi'ka nari ua urani ma anchitakua ka isiri sési petakuni.

Sauli arhintaxati siránta arhitasperakua ka ísi úni urani eranharhitakua.

Siránta uantákua

eiámperakua

Jintésti énka xarhára'ka mántani pauáni.

Tata Alejandro mántani pauáni arhintasinti siránta uantákua eiámperakuarhu ka ísi mítini ampé énka úkurhini jarha'ka.

Siránta Ioarhi'perakua

Jintesti ma karákata enka ma k'uiripu u'ka marhuatani ka ísi úni ioarhini materu k'uiripuni.

Juramukurhu ueratini axachistitsini ma siránta ioarhi'perakua.

Siránta mítperatarakua

Jintesti ma karákata énka
intspek'a ma eiampekua mentku
pampisinti ma p'itakata ka isi
santeru exenchanhani.

*Ramiru exexati ma siranta
mitperatarakua énka sesi jasi
p'itakata jukanharhika.*

Siránta t'irekua untskua

Jistesti enka ari'kakini na enkari
uaka umanhantani t'irekua.

*Juchiti nantiri intskusti siránta
t'irekua untskua atapakuec.*

Este vocabulario te ofrece el significado de palabras que probablemente desconozcas y que encontrarás en los materiales del módulo. Su finalidad es que puedas aclarar tus dudas y ampliar tu conocimiento.

Itakukukata sapichu ukata jarhasti p'urhe jimpó, ísi jimpó uetarhisinti uantantani enkaksi karaka eratsistiksi karani ka uantani ampé éнка mitinhaka ka urakurhi'ka juchári uantakuarhu, no isi kaskukurhisinti eska turisi, jimpoka juchári uantakua jatsiasti uani uemukua éнка no ma ampe'ku uanta'ka.

DISTRIBUCIÓN GRATUITA

INTSIMPERAKUESTIKSI

p'urhepecha • p'orhepecha • p'urhecha • p'orhe'kuticha tarasko

